

Tento informačný list bol vypracovaný v spolupráci s **Radou notárov EÚ (CNUE)**.

1 Ako sa vyhotovuje právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti (závet, spoločný závet, dedičská zmluva)?

Všeobecné formy vyhotovenia závetu

Závet sa okrem výnimočných situácií vyhotovuje v písomnej forme. Dátum je vzhľadom na právnu istotu nevyhnutnou náležitosťou závetu. Spoločný závet viacerých osôb je podľa práva Českej republiky neprípustný.

Závet sa podľa českého práva dá vyhotoviť jedným z týchto spôsobov:

- závet, ktorý napíše a podpíše závetca vlastnou rukou,
- závetca môže závet spísať aj inak než vlastnou rukou, pokiaľ ho vlastnoručne podpíše a pred dvomi súčasne prítomnými svedkami vyhlási, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia listinu podpisujú a pripoja vyhlásenie, že sú svedkami, a údaje, podľa ktorých je ich možné identifikovať,
- ak je závetca nevidomý, prejaví vôľu pred tromi súčasne prítomnými svedkami v listine, ktorú musí nahlas prečítať svedok, ktorý závet nepísal. Ak má závetca iné zmyslové postihnutie a nemôže čítať alebo písať, obsah závetu mu musí byť oznámený spôsobom dorozumievania, ktorému rozumie závetca a všetci svedkovia,
- závetca môže spísať závet aj vo forme notárskej zápisnice.

Vyhotovenie závetu v osobitných prípadoch

Osobitné pravidlá platia pre vyhotovenie závetu za výnimočných podmienok, predovšetkým v situáciách s ohrozením života.

- Ak je závetca v dôsledku neočakávanej udalosti v zrejmom a bezprostrednom ohrození života alebo ak sa nachádza na mieste, kde je následkom mimoriadnej udalosti (vojny, prírodnej katastrofy) spoločenský styk ochromený natoľko, že nemôže závet vyhotoviť inak, potom môže závet vyhotoviť ústne pred tromi súčasne prítomnými svedkami. Ak je závetca nažive, stráca ústny závet platnosť po dvoch týždňoch odo dňa vyhotovenia.
- Ak existuje odôvodnená obava, že by závetca mohol zomrieť skôr, než by mohol spísať závet pred notárom, môže závet zaznamenať pred dvomi svedkami starosta obce, na ktorej území sa závetca nachádza. Takýto závet platí počas troch mesiacov od okamihu, keď môže závetca prvýkrát vyhotoviť závet u notára. Ide o tzv. dedinský testament (*dorf testament*).
- Z vážneho dôvodu môže na palube českého lietadla alebo námorného plavidla zaznamenať závet za prítomnosti dvoch svedkov veliteľ lietadla alebo lode, či jeho zástupca. Platnosť tohto závetu je tiež obmedzená na tri mesiace.
- Poslednú vôľu vojaka môže pri účasti v ozbrojenom konflikte zaznamenať veliteľ jednotky alebo iný dôstojník za prítomnosti dvoch svedkov. Rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch je platnosť takého závetu obmedzená na tri mesiace.

Dedičská zmluva

Dedičskou zmluvou môže plnoletý a plne právne spôsobilý závetca určiť dediča alebo odkazovníka. Môže ním byť druhá zmluvná strana, ako aj tretia osoba. Dedičskú zmluvu nemôže závetca jednostranne odvolať.

Dedičskú zmluvu môže závetca uzavrieť nanajvýš pre tri štvrtiny dedičstva, jedna štvrtina dedičstva musí zostať voľná, závetca však o nej môže vyhotoviť závet.

Manželia sa môžu dedičskou zmluvou určiť za dedičov navzájom. V zmluve môže byť stanovené, že práva a povinnosti z dedičskej zmluvy sa rozvodom manželstva rušia.

Dedičskú zmluvu je možné vypracovať iba vo forme verejnej listiny, t. j. vo forme notárskej zápisnice.

2 Mal by byť tento právny úkon zaregistrovaný? Ak áno, ako

V roku 2001 bola zriadená Centrálna evidencia závetov. Od 1. januára 2014 bola v súvislosti s celkovou rekodifikáciou súkromného práva v Českej republike táto evidencia závetov nahradená Evidenciou právnych aktov pre prípad smrti. Táto evidencia je verejný zoznam v elektronickej podobe, ktorý vedie, prevádzkuje a spravuje Notárska komora Českej republiky. V Evidencii právnych aktov pre prípad smrti sa evidujú listiny o týchto právnych aktoch závetcu vykonaných pre prípad smrti:

- závete, dodatku alebo dedičskej zmluve,
- vyhlásení o vydedení a vyhlásení o tom, že dedič, ktorému prináleží dedičstvo zo zákona, nenadobudne vlastníctvo k dedičstvu,
- príkaze na započítanie dedičského podielu, pokiaľ takýto príkaz nie je obsiahnutý v závete,
- určení správcu dedičstva, pokiaľ nie je určený v závete,
- zmluve o zrieknutí sa dedičského práva,
- zrušení právnych aktov uvedených v písmenách a) až e).

Ak notár vyhotoví jednu z uvedených listín vo forme notárskej zápisnice alebo ak prijal túto listinu, ktorá nebola vyhotovená vo forme notárskej zápisnice, do notárskej úschovy, zapíše pomocou elektronického prenosu údajov do uvedenej evidencie údaje o takej listine a o osobe, ktorá ju vyhotovila.

Listiny o právnych aktoch závetcu pre prípad smrti, ktoré nemajú formu notárskej zápisnice, sa evidujú, len ak sú v notárskej úschove.

3 Existujú nejaké obmedzenia slobodného nakladania s majetkom v prípade smrti (napr. povinný dedičský podiel)?

Povinný dedičský podiel - všeobecné informácie

Neopomenuteľnými dedičmi závetcu sú jeho potomkovia v zostupnom poradí. Neopomenuteľný dedič, ktorý *i)* sa nezriekol dedičského práva, prípadne práva na povinný dedičský podiel, *ii)* je dedičsky spôsobilý a ktorý *iii)* nebol právoplatne vydedený, má právo na povinný dedičský podiel, prípadne na jeho doplnenie, ak bol závetcom v rámci právneho úkonu nakladania s majetkom pre prípad smrti úplne alebo sčasti opomenutý, t. j. či už v podobe dedičského podielu alebo odkazu mu prináleží hodnota, ktorá je menšia ako jeho povinný dedičský podiel. Pozostalý manžel ani príbuzní závetcu nie sú neopomenuteľnými dedičmi. Maloletí potomkovia v zostupnom poradí pritom musia dostať aspoň toľko, koľko predstavujú tri štvrtiny ich dedičského podielu zo zákona, a plnoletí potomkovia v zostupnom poradí aspoň toľko, koľko predstavuje jedna štvrtina ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje a pokiaľ závetca neopomenuteľného dediča zo zákonom vymedzených dôvodov nevydedil, má neopomenuteľný dedič právo na výplatu peňažnej

sumy rovnajúcej sa hodnote jeho povinného dedičského podielu. Ak bol závetca vdovec a mal dve deti, dedičský podiel každého z nich je jedna polovica. Pokiaľ by jedno z detí bolo maloleté, jeho povinný dedičský podiel sú tri osminy, v prípade plnoletého potomka v zostupnom poradí je povinný dedičský podiel vo výške jednej osminy.

V § 704 občianskeho zákonníka sa navyše uvádza: „Ak má byť rodinný závod rozdelený pri delení dedičstva súdom, má na neho člen rodiny zúčastňujúci sa na jeho prevádzke prednostné právo.“

Osobitné prípady

Ak bol neopomenuteľný dedič v závete (vedome) opomenutý bez toho, aby bol vydedený, ale dopustil sa konania, ktoré napĺňa niektorý zo zákonných dôvodov vydedenia, považuje sa toto opomenutie za vydedenie vykonané mlčky a oprávnené, a v takom prípade nemá tento potomok v zostupnom poradí právo na povinný dedičský podiel.

Ak bol neopomenuteľný dedič v závete opomenutý len preto, že závetca o ňom pri právnom úkone nakladania s majetkom pre prípad smrti nevedel (napr. sa závetca domnieval, že potomok v zostupnom poradí už zomrel, alebo vôbec nevedel o tom, že určitá osoba je jeho potomkom v zostupnom poradí), prislúcha mu povinný dedičský podiel, aký mu prislúcha podľa zákona.

Možnosť zriecť sa práva na povinný dedičský podiel

Práva na povinný dedičský podiel sa môže neopomenuteľný dedič zriecť formálnou zmluvou so závetcom, ktorá musí byť vypracovaná vo forme notárskej zápisnice. Rovnakou formou je možné sa zriecť aj dedičského práva, a to aj v prospech inej osoby. Zrieknutie sa v prospech tejto inej osoby platí, ak sa stane dedičom.

Zrieknutie sa dedičského práva alebo len práva na povinný dedičský podiel, ku ktorému dochádza zmluvou uzavretou so závetcom (za jeho života) vo forme notárskej zápisnice, by sa malo odlišiť od odmietnutia dedičstva a vzdania sa dedičstva (dedičstva sa môže vzdať dedič, ktorý dedičstvo neodmietol).

K odmietnutiu dedičstva alebo k vzdaniu sa dedičstva môže dôjsť až po smrti závetcu.

Iné obmedzenia

Závetca môže v závete uvádzať podmienky, doloženie času alebo príkazy, prípadne prikázať, že po smrti dediča prejde dedičstvo na iného dediča (zverenecké nástupníctvo). Takéto doložky však nesmú smerovať k zrejmemu obťažovaniu dediča alebo odkazovníka zo zjavnej svojvôle na strane závetcu a nesmú zjavne odporovať verejnému poriadku.

Závetca nesmie prikázať, aby dedič alebo odkazovník uzavrel manželstvo alebo aby manželstvo neuzavrel či aby v manželstve zotrval. Závetca však môže zriadiť niekomu právo na obdobie do uzavretia manželstva.

Ak sú všetci dediči (alebo zvereneckí nástupcovia) závetcovými súčasníkmi, nie je obmedzené poradie, v ktorom majú podľa závetcovho právneho úkonu nakladania s majetkom pre prípad smrti po sebe títo dediči (pri splnení daných podmienok) nasledovať. Ak niektorý z dedičov v čase smrti závetcu ešte nežil, končí sa závetcom určená postupnosť dedičov vtedy, keď dedičstvo nadobudne prvý taký dedič.

Zverenecké nástupníctvo zanikne najneskôr uplynutím sto rokov od smrti závetcu. Ak má však zverenecký nástupca získať dedičstvo po smrti dediča, ktorý je závetcovým súčasníkom, zverenecké nástupníctvo zanikne až potom, čo po tomto dedičovi nadobudne dedičstvo prvý zverenecký nástupca.

4 Ak právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti neexistuje, kto dedí a koľko?

Ak poručiteľ nespísal závet či dodatok alebo neuzavrel dedičskú zmluvu, dedia jeho dediči zo zákona, a to v šiestich dedičských triedach. Osoby uvedené v týchto triedach pripadajú do úvahy ako dediči postupne podľa tried. Dediči z nižších tried pritom vylučujú dedičov z vyšších tried, napríklad, ak dedia dediči v prvej dedičskej triede, dediči v druhej triede nededia nič. Iba ak nededia dediči v prvej dedičskej triede, prechádza dedičstvo na dedičov v druhej triede.

Dedičské podiely uvedené v zákone platia iba v prípade, že sa dediči pred súdom nedohodnú inak. Ak poručiteľ nevyhotovil právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti (závet, dedičskú zmluvu alebo dodatok) alebo ak to závetca v právnom úkone nakladania s majetkom pre prípad smrti umožnil (nezakázal), môžu si dediči vzájomnou dohodou uzavretou pred súdom rozdeliť dedičstvo akokoľvek.

Jednotlivé dedičské triedy

V prvej triede dedičov dedia rovnakým dielom poručiteľove deti a jeho manžel. Ak mal poručiteľ so svojím manželom majetok v spoločnom vlastníctve manželov, súd najskôr vysporiada spoločné vlastníctvo manželov tak, že časť tohto majetku prípadne pozostalému manželovi a časť (spravidla polovica) prípadne do dedičstva. Majetok, ktorý prípadne do dedičstva, dedí manžel a deti poručiteľa rovnakým dielom. Do podielu manžela sa nezapočítava majetok, ktorý manžel nadobudol v rámci vysporiadania spoločného vlastníctva. V Českej republike sa v občianskom zákonníku nerobí rozdiel medzi narodenými v manželstve alebo mimo manželstva, deťmi vlastnými (pokrvnými) alebo adoptovanými.

Ak nededí niektoré z poručiteľových detí (napr. ak by sa zrieklo dedičského práva ešte za života závetcu alebo by dedičstvo odmietlo alebo ak by sa nedožilo smrti závetcu), dedičský podiel, ktorý pripadá na toto dieťa, dedia rovnakým dielom jeho deti. Rovnaké pravidlo sa uplatní aj pre vzdialenejších potomkov v zostupnom poradí.

Ak poručiteľ nemal manžela, ale mal deti, dedia všetok majetok poručiteľa jeho deti (prípadne ich potomkovia v zostupnom poradí, pozri vyššie). Ak však poručiteľ mal manžela, ale bol bezdetný, manžel poručiteľa všetok majetok sám nededí, ale dedí spolu s dedičmi v druhej dedičskej triede.

V druhej triede dedičov dedí poručiteľov manžel, poručiteľovi rodičia a osoby, ktoré s poručiteľom žili najmenej počas jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti, a z toho dôvodu sa o spoločnú domácnosť poručiteľa starali, alebo boli svojou výživou odkázaní na poručiteľa. Všetky tieto osoby, okrem manžela, dedia rovnakým dielom. Poručiteľov manžel však dedí vždy najmenej polovicu dedičstva. Ak by teda poručiteľ mal manžela a oboch rodičov, manžel dedí polovicu dedičstva a každý z rodičov štvrtinu.

Manžel aj ktorýkoľvek z rodičov môže v druhej dedičskej triede zdediť celé dedičstvo. Ak však poručiteľ mal druhu, ale nemal ani manžela, ani rodičov, druh nenadobudne celé dedičstvo, ale dedí spolu s ostatnými dedičmi v tretej dedičskej triede.

V tretej triede dedičov dedia rovnakým dielom poručiteľovi súrodenci a jeho druh. Ak niektorý zo súrodencov nededí, podiel tohto súrodenca dedia jeho deti, t. j. synovci či netere poručiteľa (tiež rovnakým dielom). Ktorýkoľvek z týchto dedičov môže zdediť celé dedičstvo.

Ak nededia ani poručiteľovi súrodenci alebo druh, dedia vo štvartej triede dedičov rovnakým dielom starí rodičia poručiteľa.

Ak nededí nik zo starých rodičov poručiteľa, dedia v piatej triede dedičov starí rodičia rodičov poručiteľa (prarodičia). Starým rodičom poručiteľovho otca pripadá polovica dedičstva, starým rodičom poručiteľovej matky druhá polovica. Obe dvojice starých rodičov sa delia rovnakým dielom o polovicu, ktorá im pripadá.

Ak nededí jednotlivý člen dvojice, prípadne uvoľnená osmina druhému členovi. Ak nededí dvojica, prípadne táto štvrtina druhej dvojici tej istej strany. Ak nededí ani jedna dvojica tej istej strany, pripadá dedičstvo dvojiciam druhej strany v rovnakom pomere, v akom sa delia o polovicu dedičstva, ktorá im pripadá priamo.

Napokon, v šiestej triede dedičov, ak nededí nik z predtým uvedených dedičov, dedia rovnakým dielom deti detí súrodencov poručiteľa (deti synovcov a neterí) a deti starých rodičov poručiteľa (strýkovia a tety). Ak nededí niektorý zo strýkov či tiet, dedia im pripadajúci podiel ich detí (bratrance a sesternice poručiteľa).

Ak nededí žiadny z dedičov, pripadá majetok štátu, ktorý sa považuje za dediča.

5 Aký orgán je kompetentný:

5.1 v dedičských veciach?

5.2 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí dedičstva?

5.3 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí odkazu?

5.4 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí povinného dedičského podielu?

Na celé konanie v dedičskej veci (vrátane otázok odmietnutia či prijatia dedičstva, odkazu, alebo uplatnenia povinného dedičského podielu) je príslušný okresný súd. Ten podľa vopred stanoveného rozvrhu práce poverí vedením konania v dedičskej veci notára. Tento notár potom koná a v konaní rozhoduje v mene súdu. V českom práve sa nepripúšťa, aby si účastníci konania v dedičskej veci vybrali svojho notára.

6 Stručný opis konania na vysporiadanie dedičstva podľa vnútroštátnych právnych predpisov vrátane likvidácie dedičstva a rozdelenia majetku (zahŕňa to aj informácie o tom, či dedičské konanie začal súd alebo iný príslušný orgán z vlastného podnetu)

Ktorý súd je príslušný

Ak je daná právomoc českého súdu, príslušným súdom na konanie v dedičskej veci je ten okresný súd, v obvode ktorého mal poručiteľ miesto trvalého pobytu, prípadne iného pobytu evidované v príslušnom informačnom systéme. Ak poručiteľ nemal evidované žiadne miesto trvalého alebo iného pobytu, príslušný je ten súd, v ktorého obvode poručiteľ skutočne býval (kde mal bydlisko). Ak nie je možné zistiť ani toto miesto, príslušný je súd, v ktorého obvode sa naposledy zdržiaval.

Ak sa poručiteľ v Českej republike nezdržiaval, príslušný je ten súd, v ktorého obvode mal poručiteľ nehnuteľnosti. Ak poručiteľ nemal na území Českej republiky žiadne nehnuteľnosti (a príslušnosť súdu nie je možné určiť jedným z predchádzajúcich spôsobov), príslušný je ten súd, v ktorého obvode poručiteľ zomrel (kde došlo k nálezu tela zomrelého).

Kedy český súd začne konanie v dedičskej veci

Súd začne konanie v dedičskej veci bez návrhu, hneď ako sa dozvie o smrti poručiteľa. Smrť človeka oznamuje príslušnému súdu matričný úrad. Súd sa však o smrti poručiteľa môže dozvedieť aj iným spôsobom, napríklad od polície, od zdravotníckeho zariadenia alebo od prípadných dedičov.

Súd začne konanie v dedičskej veci aj vtedy, keď mu to navrhne osoba, ktorá si uplatňuje právo na dedičstvo ako dedič. Ak súd zistí, že nie je miestne príslušný, odovzdá dedičskú vec príslušnému súdu. Dedičská vec sa však môže odovzdať inému súdu aj v takých situáciách, keď by to bolo vhodné urobiť, napr. z toho dôvodu, že v obvode iného súdu majú bydlisko dediči poručiteľa.

Priebeh konania

Súd najskôr v rámci predbežného zisťovania zhromaždí informácie o poručiteľovi, jeho majetku, dlhoch, okruhu dedičov a o tom, či poručiteľ zanechal závet alebo iný právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti. Tieto informácie súd obvykle získa z verejných zoznamov, z evidencie právnych aktov pre prípad smrti, z evidencie listín o manželskom majetkovom režime a v neposlednom rade tiež vypočutím osoby, ktorá sa postarala o pohreb poručiteľa. V prípadoch, keď sa to vyžaduje zákonom alebo z iných dôvodov, súd zároveň vykoná neodkladné opatrenia na zabezpečenie dedičstva, t. j. predovšetkým súpis a zapečatenie dedičstva.

Po ukončení predbežného zisťovania súd nariadi konanie a poučí možných dedičov o ich dedičskom práve a o práve požadovať, aby sa vypracoval súpis dedičstva. Ak si niektorý z dedičov požaduje súpis dedičstva, súd ho nariadi.

Ak mal poručiteľ majetok v spoločnom vlastníctve manželov, súd na základe informácií od účastníkov zostaví zoznam tohto majetku a zoznam spoločných pasív a určí jeho cenu. Na vlastníctvo, ktoré je medzi účastníkmi sporné, sa neprihliada. Potom má pozostalý manžel možnosť uzavrieť s dedičmi dohodu o vysporiadaní spoločného vlastníctva manželov. Dohodu sa stanoví, ktorý majetok prípadne do dedičstva a ktorý pozostalému manželovi, pričom nie je potrebné rešpektovať zásadu, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Je možné uzavrieť aj takú dohodu, podľa ktorej všetok spoločný majetok prípadne pozostalému manželovi a do dedičstva neprípadne zo spoločného vlastníctva nič.

Dohoda pozostalého manžela s dedičmi o vysporiadaní spoločného vlastníctva manželov nesmie odporovať zákonu ani pokynom poručiteľa, ktoré uviedol vo svojom právnom úkone nakladania s majetkom pre prípad smrti. V takom prípade súd dohodu neschváli.

Ak súd neschváli dohodu o vysporiadaní spoločného vlastníctva manželov alebo ak taká dohoda nie je uzavretá, súd vysporiada spoločné vlastníctvo manželov sám, pričom sa riadi týmito pravidlami:

- podiel oboch manželov na vysporiadanom vlastníctve sú rovnaké,
- každý z manželov nahradí to, čo zo spoločného majetku bolo vynaložené na jeho výhradný majetok,
- každý z manželov má právo žiadať, aby mu bolo nahradené, čo zo svojho výhradného majetku vynaložil na spoločný majetok,
- prihliadne sa na potreby nezaopatrených detí,
- prihliadne sa na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, predovšetkým ako sa staral o deti a o rodinnú domácnosť,
- prihliadne sa na to, ako sa každý z manželov zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločného vlastníctva.

Po vysporiadaní spoločného vlastníctva manželov súd zostaví zoznam aktív a pasív dedičstva. Vychádza pritom predovšetkým z informácií od dedičov a ak bol nariadený súpis dedičstva, potom zo súpisu dedičstva. Na sporný majetok alebo na sporné pasíva sa neprihliada.

Súd ocení majetok v dedičstve spravidla podľa súhlasného vyhlásenia dedičov. Len veľmi zriedkavo sú na ocenenie potrebné znalecké posudky.

Ak poručiteľ nezanechal právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti, môžu sa dediči dohodnúť na rozdelení dedičstva akokoľvek. Súd potvrdí dedičom nadobudnutie dedičstva podľa tejto dohody. Ak sa nedohodnú, súd im potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa podielov vyplývajúcich zo zákona. Na žiadosť dedičov súd dedičstvo rozdelí medzi dedičov sám.

Ak poručiteľ vo svojom právnom úkone nakladania s majetkom pre prípad smrti uviedol pokyny, ako má byť dedičstvo rozdelené, súd potvrdí dedičom nadobudnutie dedičstva podľa týchto pokynov. V opačnom prípade sa dediči môžu dohodnúť, ako sa dedičstvo medzi nich rozdelí. Odlišnú výšku dedičských podielov si však môžu dediči dohodnúť iba v prípade, že to poručiteľ výslovne pripustil.

Ak uplatnil neopomenuteľný dedič právo na povinný dedičský podiel, môžu sa s ním ostatní dediči dohodnúť na vysporiadaní povinného dedičského podielu (odstupnom). Inak je potrebné pre výpočet povinného dedičského podielu nariadiť súpis dedičstva.

Pred vydaním rozhodnutia o dedičstve sa musí súdu preukázať, že splatné odkazy boli splnené a že ostatní odkazovníci boli vyrozumení o svojom práve na odkaz.

7 Ako a kedy sa niekto stáva dedičom alebo odkazovníkom?

Smrťou poručiteľa vzniká jeho dedičom dedičské právo. Pokiaľ nie je nadobudnutie majetku z dedičstva na základe poručiteľovho právneho úkonu nakladania s majetkom pre prípad smrti odložené napr. podmienkou (dedič nadobudne dedičstvo, až keď vyštuduje vysokú školu) alebo doložením času (po uplynutí určitej lehoty), jeden alebo viacerí dediči nadobúdajú dedičstvo už smrťou poručiteľa. O tom, kto dedičstvo takto nadobudol, rozhodne súd na základe výsledku konania v dedičskej veci. Ak poručiteľ vo svojom právnom úkone nakladania s majetkom pre prípad smrti nadobudnutie dedičstva odložil (podmienkou alebo doložením času), smrťou poručiteľa nadobúda dedičstvo jeden alebo viacerí hlavní dediči a po splnení podmienky (uplynutí určitej lehoty) nadobúda dedičstvo jeden alebo viacerí následní dediči. O prechode dedičstva z hlavných dedičov na následných dedičov rozhoduje súd v samostatnom konaní.

Rozhodnutia o dedičstve vydáva v mene súdu notár, ktorého poveril vykonaním úkonov v konaní v dedičskej veci príslušný okresný súd. Notár, notársky kandidát a koncipient majú v konaní v dedičskej veci pri vykonávaní úkonov súdneho komisára všetky oprávnenia, ktoré prislúchajú súdu ako orgánu verejnej moci pri výkone súdnictva.

Odkazovník nadobúda smrťou poručiteľa právo na odkaz a musí byť ešte pred skončením konania v dedičskej veci vyrozumený o tomto svojom práve.

Splatné odkazy musia byť ešte pred skončením konania v dedičskej veci vyplatené.

Zrieknutie sa dedičského práva, odmietnutie dedičstva, vzdanie sa dedičstva

Dedičského práva sa dá vopred zriecť zmluvou s poručiteľom vo forme notárskej zápisnice.

Po smrti poručiteľa môže dedič dedičstvo odmietnuť výslovným vyhlásením voči súdu do jedného mesiaca odo dňa, keď bol dedič o tomto práve poučený.

Ak dedič žije v zahraničí, môže odmietnuť dedičstvo do troch mesiacov od tohto poučenia. Túto lehotu je možné z vážnych dôvodov predĺžiť, nie je však možné predĺžiť ju po tom, čo táto lehota uplynie (nie je možné odpustiť uplynutie lehoty). Po uplynutí tejto lehoty platí, že dedič dedičstvo neodmietol.

Neopomenuteľný dedič môže dedičstvo odmietnuť s výhradou povinného dedičského podielu, napr. môže odmietnuť dedičstvo z právneho úkonu nakladania s majetkom pre prípad smrti bez toho, aby stratil právo na povinný dedičský podiel. To je do určitej miery výnimka zo všeobecného pravidla, podľa ktorého sa dedič nemôže zbaviť povinnosti, ktorá mu je uložená právnym úkonom nakladania s majetkom pre prípad smrti tým, že odmietne dedičstvo z tohto právneho úkonu a súčasne bude uplatňovať svoje právo ako dedič zo zákona – môže sa buď stať dedičom prostredníctvom právneho úkonu nakladania s majetkom pre prípad smrti, alebo môže dedičstvo odmietnuť. Vyhlásenie o odmietnutí či neodmietnutí dedičstva nie je možné odvolať.

Dedičstvo nemôže odmietnuť osoba, ktorá dala svojim konaním najavo, že dedičstvo odmietnuť nechce, predovšetkým tak, že nakladá s majetkom, ktorý patrí do dedičstva.

Dedičstva sa dá aj vzdať, a to v prospech druhého dediča. Ak sa neopomenuteľný dedič vzdá dedičstva, vzdáva sa tým aj práva na povinný dedičský podiel, pričom toto rozhodnutie je účinné aj vo vzťahu k jeho potomkom v zostupnom poradí. Účinnosť vzdania sa dedičstva v prospech druhého dediča je podmienená súhlasom tohto druhého dediča s týmto aktom. Dedič, ktorý sa dedičstva vzdal, sa však týmto aktom nezbujuje povinnosti splniť príkaz, nariadenie odkazu alebo iné opatrenie, ktoré podľa poručiťovej vôle môže a má splniť len osobne.

8 Sú dedičia zodpovední za dlhy zosnulého? Ak áno, za akých podmienok?

Dediči majú na výber, či uplatnia svoje právo na výhradu súpisu dedičstva, alebo či ju neuplatnia. Dediči, ktorí nežiadajú o súpis dedičstva, hradia dlhy poručiteľa v plnom rozsahu. Ak je viac dedičov, ktorí neuplatnili právo na výhradu súpisu, zodpovedajú spoločne a nerozdielne. Dedič, ktorý neuplatnil výhradu súpisu, zodpovedá za všetky dlhy aj v prípade, že súd spísal zoznam majetku z iného dôvodu (napríklad preto, že výhradu súpisu uplatnil iný dedič). Ak dedič uplatní výhradu súpisu, súd vykoná súpis dedičstva. Dedič, ktorý uplatnil výhradu súpisu, zodpovedá za dlhy poručiteľa len do výšky ceny nadobudnutého dedičstva. Ak viac dedičov presadzuje toto právo, zodpovedajú spoločne a nerozdielne, každý však len do hodnoty dedičstva, ktoré nadobudne.

V niektorých prípadoch súd nariadi súpis dedičstva aj vtedy, keď o to žiadny z dedičov nepožiada, predovšetkým z dôvodu ochrany maloletých dedičov, dedičov, ktorých pobyt nie je známy, alebo veriteľov poručiteľa.

V niektorých prípadoch môže súd rozhodnúť o tom, že súpis dedičstva bude nahradený zoznamom majetku v dedičstve, ktorý vyhotoví správca dedičstva, alebo spoločným vyhlásením o majetku v dedičstve, ktoré vyhotovia a podpíšu všetci dediči.

9 Aké doklady a (alebo) informácie sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľností?

Zápis práv do katastra nehnuteľností sa upravuje zákonom č. 256/2013 Zb. o katastri nehnuteľností (katastrálny zákon).

V katastri nehnuteľností sa evidujú:

pozemky v podobe parciel,

budovy, ktorým sa pridružuje popisné alebo evidenčné číslo, pokiaľ nie sú súčasťou pozemku ani práva stavby,

budovy, ktorým sa popisné ani evidenčné číslo nepridružuje, pokiaľ nie sú súčasťou pozemku ani práva stavby, pričom sú hlavnou stavbou na pozemku a nejde o drobné stavby,

jednotky vymedzené podľa občianskeho zákonníka,

jednotky vymedzené podľa zákona č. 72/1994 Zb., ktorým sa upravujú niektoré spoluvlastnícke vzťahy k budovám a niektoré vlastnícke vzťahy k bytom

a nebytovým priestorom a dopĺňajú niektoré zákony (zákon o vlastníctve bytov), v znení neskorších predpisov,

právo stavby,

vodné diela.

Vecné práva nadobudnuté dedením sa do katastra nehnuteľností zapisujú na základe rozhodnutia alebo verejnej listiny o dedičstve vydané v niektorom z členských štátov a potvrdením vydaným súdom alebo príslušným orgánom členského štátu pôvodu alebo európskym osvedčením o dedičstve (ďalej len „listiny“).

Miestne príslušný na konanie o vklade je katastrálny úrad, v územnom obvode ktorého sa nehnuteľný majetok nachádza.

V listinách na zápis práv do katastra nehnuteľností (rozhodnutie o dedičstve, verejná listina a/alebo európske osvedčenie o dedičstve) musia byť nehnuteľnosti označené podľa § 8 zákona č. 256/2013 Zb.:

Pozemok je určený parcelným číslom a údajom, či nejde o stavebnú parcelu, a názvom katastrálneho územia, v ktorom leží.

Pozemok, ktorý je evidovaný zjednodušeným spôsobom, je určený parcelným číslom podľa skoršej pozemkovej evidencie s uvedením, či ide o parcelné číslo podľa pozemkového katastra, prídelového operátu, sceľovacieho operátu alebo evidencie nehnuteľností a názvom katastrálneho územia, v ktorom leží.

Budova, ktorá nie je súčasťou pozemku alebo práva stavby, je určená parcelným číslom pozemku, na ktorom je postavená, popisným alebo evidenčným číslom (ak nemá číslo, uvedie sa spôsob využitia budovy) a názvom časti obce, kde sa nachádza.

Jednotka je určená označením budovy, v ktorej je vymedzená, alebo označením pozemku alebo práva stavby, pokiaľ budova, v ktorej je vymedzená, je klasifikovaná ako súčasť tohto pozemku; číslom jednotky a pomenovaním jednotky, prípadne označením, že ide o rozostavanú jednotku.

Právo stavby je určené parcelným číslom, údajom, či nejde o stavebnú parcelu, a názvom katastrálneho územia pozemku, ku ktorému je zriadené.

Vodné diela sú určené parcelným číslom, údajom, či ide o stavebnú parcelu, názvom katastrálneho územia pozemku a spôsobom využitia.

Listiny predkladané na zápis práv do katastra nehnuteľností musia spĺňať náležitosti listiny pre účely zápisu do katastra nehnuteľností, jej obsah musí odôvodňovať navrhovaný zápis práva a navrhovaný zápis práva musí nadväzovať na predchádzajúce zápisy v katastre nehnuteľností.

V listinách musia byť označení dediči alebo iné oprávnené osoby menom, adresou bydliska, rodným číslom alebo dátumom narodenia (alebo ak ide o právnické osoby názvom, sídlom a identifikačným číslom, ak je pridelené). Z listiny musia vyplývať podiely, akými jednotliví dediči nadobúdajú práva k nehnuteľnostiam, prípadne aké vecné práva sú zriaďované a osoby oprávnené a povinné. V rámci dedičského konania je možné k nehnuteľnostiam okrem vlastníckeho práva zriadiť právo stavby, vecné bremeno, záložné právo, budúce záložné právo, podzáložné právo, predkupné právo, budúce doživotné právo, prídavné spoluvlastníctvo, zverenský fond, zákaz scudzenia alebo zaťaženie.

Ak sa právo, ktoré má byť na základe listiny zapísané do katastra nehnuteľností, týka len časti pozemku, musí byť k listine priložený geometrický plán, ktorý časť daného pozemku vymedzuje. Geometrický plán sa považuje za súčasť listiny.

9.1 Je menovanie správcu povinné alebo je povinné na základe žiadostí? Ak je povinné alebo povinné na základe žiadostí, aké kroky treba podniknúť?

Poručiteľ môže vymenovať správcu dedičstva a/alebo vykonávateľa závetu vo svojom právnom úkone nakladania s majetkom pre prípad smrti.

Súd vymenuje správcu dedičstva s cieľom splnenia poslednej vôle na návrh dediča, ktorý nechce venovať čas a úsilie splneniu poslednej vôle. Návrh musí mať všeobecné náležitosti podania, t. j. musí z neho byť zrejmé, ktorému súdu je určený, kto ho podáva, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí obsahovať podpis a dátum.

Súd môže vymenovať správcu dedičstva aj bez návrhu, ak:

- a) vykonávateľ závetu nebol vymenovaný alebo odmietol spravovať dedičstvo alebo je zjavne nespôsobilý spravovať dedičstvo a ak dediči nie sú schopní riadne spravovať dedičstvo, alebo
- b) je potrebné vyhotoviť zoznam majetku patriaceho do dedičstva, alebo
- c) je na to iný vážny dôvod, alebo
- d) ak doterajší správca dedičstva zomrel, bol odvolaný, odstúpil, alebo bola obmedzená jeho svojprávnosť a je naďalej potrebné, aby túto funkciu niekto vykonával.

9.2 Kto je oprávnený vykonať právny úkon pre prípad smrti zosnulého a (alebo) spravovať dedičstvo?

O riadne splnenie poslednej vôle poručiteľa dbá vykonávateľ závetu (ak bol určený poručiteľom). Ak nie je zároveň vymenovaný správca dedičstva, vykonáva vykonávateľ závetu aj správu dedičstva.

Ak je určený vykonávateľ závetu a zároveň určený alebo vymenovaný správca dedičstva, správca dedičstva spravuje dedičstvo podľa pokynov vykonávateľa závetu.

Ak je vymenovaný správca dedičstva, ale nie je určený vykonávateľ závetu, správca dedičstva spravuje dedičstvo. Ak to navrhne dedič, súd mu tiež uloží, aby sa postaral o splnenie poslednej vôle poručiteľa.

Ak nie je vymenovaný správca dedičstva, ani určený vykonávateľ závetu, všetci dediči sú zodpovední za spoločnú správu dedičstva. Dediči sa tiež môžu dohodnúť, že dedičstvo bude spravovať len niektorý z nich.

9.3 Aké sú právomoci správcu?

Správca dedičstva vykonáva len prostú správu dedičstva. To znamená, že vykonáva iba to, čo je nutné pre zachovanie majetku. Môže pri tom vykonávať všetky práva týkajúce sa spravovaného majetku. Správca dedičstva môže z dedičstva niečo scudziť alebo použiť ako zábezpeku, ak sa to vyžaduje v záujme zachovania hodnoty alebo podstaty spravovaného majetku, prípadne za protihodnotu. Za rovnakých podmienok môže zmeniť účel spravovaného majetku. Správca dedičstva alebo vykonávateľ závetu môže vykonať úkon presahujúci rozsah prostej správy, ak s tým súhlasia dediči. Ak sa dediči nedohodnú alebo ak je dedičom osoba pod zvláštnou ochranou, vyžaduje sa súhlas súdu.

Vykonávateľ závetu dbá o riadne splnenie poslednej vôle poručiteľa s náležitou starostlivosťou. Patria mu všetky práva potrebné na splnenie jeho úloh vrátane práva obhajovať platnosť závetu pred súdom, namietat nespôsobilosť dediča alebo odkazovníka a celkovo dbať o splnenie poručiteľových pokynov. Poručiteľ môže v závete určiť vykonávateľovi aj iné povinnosti.

10 Aké doklady sa podľa vnútroštátnych právnych predpisov zvyčajne vydávajú v priebehu alebo na konci dedičských konaní na účely preukázania postavenia a práv oprávnených osôb? Majú osobitné dôkazné účinky?

Konanie v dedičskej veci sa končí vydaním uznesenia o dedičstve. V uznesení sú výslovne deklarované práva a povinnosti súvisiace s dedičstvom.

Účastníci majú právo podať odvolanie proti tomuto uzneseniu do pätnástich dní odo dňa, kedy im bolo doručené. Rozhodnutie sa stáva právoplatným, ak sa nepodajú v danej lehote žiadne odvolania. Právoplatné uznesenie slúži ako dôkaz o právach a povinnostiach, ktoré sú v ňom uvedené. Uznesenie má štatút verejnej listiny.

Ešte pred právoplatným ukončením konania môže súd vydať úradné potvrdenie o skutočnostiach známych zo súdneho spisu. Aj toto potvrdenie je verejnou listinou.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spättnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 14/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.